

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/220560,Otwarcie-wystawy-poswiecone-Stanislawowi-Mierzwie.html>
27.02.2026, 01:04

Otwarcie wystawy poświęconej Stanisławowi Mierzwie

W miejscu szczególnym – na Placu Centralnym imienia Ronalda Reagana, nieopodal pomnika Solidarności, a więc w miejscu, które z założenia miało być centrum wzorcowego komunistycznego miasta, a stało się miejscem, w którym mieszkańcy Nowej Huty demonstrowali i walczyli o suwerenność naszego kraju, o respektowanie praw człowieka, stanęła wystawa „Stanisław Mierzwa”. W wydarzeniu wziął udział dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN oraz Cecylia Radoń, zastępca dyrektora krakowskiego oddziału IPN.

07.06.2025

*Dr Szpytma w swoim okolicznościowym przemówieniu podkreślił:
- Czekaliśmy na ten moment, by pokazać tę wystawę w mieście, które Stanisław Mierzwa wybrał na miejsce swojego życia. W Krakowie nie tylko założył rodzinę, nie tylko żył do swojej śmierci, ale tutaj działał i rozwijał swoje talenty polityczne (...). Z powodu jego obecności, przyjeżdżali tu ludowcy z całego kraju.
Opowiadając o znaczeniu Stanisława Mierzwy w Krakowie, dodał:
- Bardzo się cieszę, że w królewskim mieście ma ulicę nazwaną jego imieniem.*

Prezes Szpytma przemówienie zakończył podziękowaniami dla obecnych na wydarzeniu autorów wystawy: Radosława Kurka oraz Pawła Zielonego (Archiwum IPN), inicjatorów postawienia jej w centrum Nowej Huty oraz obecnego na wydarzeniu syna działacza – Wojciecha Mierzwy.

Głos zabrał również Wojciech Mierzwa, który opowiedział o swoim ojcu i rodzinie oraz ich powiązaniach z Nową Hutą, a także Radosław Kurek, który wprowadził w tematykę wystawy. Odczytano również listy od wojewody małopolskiego Krzysztofa Jana Klęczara oraz od przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Jakuba Koska.

W tym roku przypada 120. rocznica urodzin oraz 40. rocznica śmierci mec. Stanisława Mierzwy, wybitnego przedstawiciela ruchu ludowego, adwokata i społecznika, który swe życie poświęcił walce o wolną i demokratyczną Polskę, a także o poprawę losu chłopów i wsi. W czasach PRL dbał o zachowanie dziedzictwa i tradycji niezależnego ruchu ludowego, a także pamięci o jego najwybitniejszym przywódcy, jednym z Ojców Niepodległości – Wincentym Witosie.

Przygotowana przez Archiwum IPN wystawa ma 18 plansz, na których przedstawiono biografię Stanisława Mierzwy. Zdjęcia i dokumenty w większości należą do kolekcji przekazanej IPN przez dr. Wojciecha Mierzwę – syna Stanisława. Pozostała ikonografia pochodzi z Muzeum Ziemi Tarnowskiej (w tym z jego oddziału – Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach) oraz Muzeum Armii Krajowej w Krakowie. Autorami wystawy są pracownicy pionu archiwalnego IPN: Marzena Kruk (dyrektor), Radosław Kurek (Oddział IPN w Krakowie) i Paweł Zielony (Archiwum IPN).

Stanisław Mierzwa (1905-1985)

Urodził się 27 stycznia 1905 r. we wsi Biskupice Radłowskie (pow. tarnowski). W 1934 r. ukończył prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z ruchem ludowym związany był od okresu studiów.

Początkowo działał w Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej i w Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. W 1931 r. wstąpił do Stronnictwa Ludowego, a już w 1935 r. wybrany został do Naczelnego Komitetu Wykonawczego partii.

Podczas okupacji niemieckiej współtworzył konspiracyjne SL „Roch” w Małopolsce. W październiku 1943 r. wszedł w skład Centralnego Komitetu Ruchu Ludowego SL. Jako przedstawiciel ludowców zasiadał w krakowskim Międzypartyjnym Komitecie Politycznym. Po utworzeniu w styczniu 1944 r. Rady Jedności Narodowej (podziemnego parlamentu) został jej członkiem.

Aresztowany przez NKWD w końcu marca 1945 r. wraz z innymi przywódcami Polski Podziemnej został w procesie szesnastu skazany na cztery miesiące więzienia. Na początku sierpnia wrócił do kraju. W październiku rozpoczął praktykę adwokacką w Krakowie. Przystąpił do Polskiego Stronnictwa Ludowego, stając się członkiem władz tej największej siły opozycyjnej w kraju.

W 1946 r. został aresztowany przez UB i skazany na 10 lat więzienia. Po zwolnieniu w 1953 r. wrócił do pracy w adwokaturze. Do końca życia był inwigilowany przez komunistyczny aparat represji. Poświęcił się działalności na rzecz upamiętnienia premiera Witosa, był m.in. inicjatorem utworzenia Muzeum Wincentego Witosa (otwartego w 1971 r.). Zmarł 10 października 1985 r. w Krakowie. Jest pochowany w Wierchosławicach.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Kraków

Kraków

Wystawa